

Waarom Hartland?

Deze vraag is mij de afgelopen jaren meer dan eens gesteld. Waar ligt de oorsprong van die belangstelling naar deze Koedijker familie. Nu, deze belangstelling dateert al uit m'n jeugd (ik ben overigens van 1940). In het begin van de vijftiger jaren van de nu al weer afgelopen eeuw kwamen met een zekere regelmaat, ooms en tantes bij m'n grootouders, Pieter Schager en Marijtje Hillegonds, in Petten op bezoek.

Die ooms waren dan wel geen echte ooms van mij maar heetten Hartland. Ze waren, hoewel jonger dan m'n grootouders, in mijn ogen toch al erg oud. Het waren neven van m'n opoe Marijtje, haar moeder was n.l. een Neeltje Hartland. Maar hoe het precies zat wist ik niet en op die leeftijd interesseert het je ook niet zo erg veel.

Wel werd er wel eens tegen me gezegd, nou jij bent helemaal geen Schager, je hebt meer van de Hartlanden weg. Nou dat zou dan wel.

Opoe had me meer dan eens verteld dat ze als jong meisje van 15 in Wormerveer beland was en enige jaren in het gezin van haar oom Arie en tante Jo opgegroeid was. Een geweldige tijd was dat samen met haar drie neven Dirk Jan, Karel en Jo Hartland. Oom Arie was hoofdonderwijzer in Wormerveer en had naast de hoofdakke ook nog een akte tekenen gehaald. Hij heeft m'n opoe toen daar ook nog les in gegeven.

Die tekeningen, waarvan een gedateerd is op 22-10-1896 zijn nog in m'n bezit.

Ze had daar samen met haar oudste neef Dirk Jan ook nog wat Frans geleerd en kon toen ze al ver boven de 80 was nog vlot tot 25 in het Frans tellen.

Waarom ze naar Wormerveer gegaan was, is niet duidelijk, ik vermoed dat ze slecht met haar stiefvader, haar eigen vader Jan Hillegonds was voordat ze 1 jaar was al overleden, overweg kon. Bovendien had oom Arie wel meer keren een dochter uit de familie over de vloer gehad.

Na enige jaren ging m'n opoe weer terug naar haar moeder in Groet, ventte daar melk met een kar met een trekhond er voor, ontmoette tijdens een kermis m'n opa, trouwde in 1904 in Groet en verhuisde naar Petten, later kwam haar moeder Neeltje Hartland ook naar Petten en die is in het huis van m'n grootouders in 1919 overleden. Zo ging dat toen, nog geen verzorgingshuizen, bovendien kwam er nog bij dat de tweede echtgenoot van Neeltje Hartland in 1907 naar Amerika vertrokken was om daar z'n geluk eens te beproeven. Toen hij na ruim 10 jaren weer eens kwam kijken was hij niet welkom meer vlg. het verhaal in familiekringen.

Zoals gezegd bleef het contact met de neven Hartland bestaan. De jaren verstreken, m'n grootouders stierven en ook de neven en hun vrouwen, als laatste tante Alie de vrouw van Dirk Jan Hartland.

Lang bleef er nog contact met haar oudste zoon Adriaan Paul Hartland, een bekend kunstfotograaf uit Amsterdam. Toen hij begin 1991 overleed restte er alleen foto's en herinneringen.

In 1995 kreeg ik echter als gevolg van een bedrijfsreorganisatie veel vrije tijd. Naast onderzoek naar de eigen Schager-families ben ik mij toen ook vrij intensief met de familie Hartland gaan bezighouden. Veel heb ik intussen gevonden en veel is nu duidelijk geworden. Kleine dingetjes die ergens in m'n geheugen verstopt waren kwamen weer naar de oppervlakte drijven. Foto's begonnen weer te "leven". Ook en dat is iets wat ieder die zoiets doet herkent, het besef dat ik er te laat mee ben begonnen. Ik heb ook veel hulp en informatie gehad van de heer J.P. Geus uit Capelle a/d IJssel, u allen wel bekend.

Hulp waar ik hem erg dankbaar voor ben.

Zonder nu de complete genealogie te willen behandelen wil ik toch wel wat opvallende zaken vermelden.

De familienaam Hartland komt nog steeds tot op de dag van vandaag in Koedijk voor en dat al eeuwen lang, de naam komt n.l. al voor 1700 in Koedijk als achternaam voor.

Hoewel ook de kindersterfte vroeger de fam. Hartland niet onberoerd liet, komen er toch ook in het verleden familieleden voor die de leeftijd der sterken (80 jaar) bereikt hebben. Een ijzersterk geslacht dus met veel jongens die de huwbare leeftijd bereikt hebben. De oudste Hartland tot nu toe is Wilhelmina Cornelia Hartland die begin 1999 op ruim 96-jarige leeftijd in Den Helder overleed.

Hoe ze aan de naam Hartland kwamen, misschien eigenaar van 't Harde Lant onder Oudkarspel ? Het is slechts giswerk.

De familie bleef in het begin honkvast, pas na 1800 begon men zich meer te verspreiden, sommigen vertrokken naar het buitenland: Amerika, Suriname en Zuid Afrika. Ik heb echter (nog) niet gevonden of zich daar nieuwe familietakken gevormd hebben.

In 1954 ontstond er wel officieel een nieuwe tak, n.l. Rus Hartland, waarvan de meeste familieleden in Rotterdam en omgeving wonen. De wortels hiervan liggen ook in het verleden. Op 17-09-1835 wordt n.l. in Egmond Binnen een tweede zoon geboren in het gezin van Jan Hartland en Jantje Bruin.

Die zoon krijgt de voornamen Pieter Rus mee, waarschijnlijk omdat de moeder van Jan Hartland, Klaartje Rus heette. De kinderen van deze Pieter Rus Hartland gaan later nadat deze via Winkel, Buiksloot, Amsterdam (hij was daar koffiehuishouder) in Rotterdam beland zijn, op een gegeven moment de achternaam Rus Hartland gebruiken. Dit leidt uiteindelijk eerst in 1954 tot een officieel verzoek aan H.M. de Koningin om de geslachtsnaam Hartland te veranderen in Rus Hartland. Dit verzoek is ingewilligd en deze (katholieke) tak telt heel wat familieleden voornamelijk in Zuid Holland.

Als ik zo de beroepen die in de familie Hartland voorkwamen zo eens bekijk dan vallen er een aantal dingen op.

Velen zijn in het onderwijs werkzaam geweest, soms al ver voor 1900 of trouwden met een onderwijzer(es). Sommigen hebben een of ander kunstzinnig beroep uitgeoefend (kunstschilder / fotograaf etc.) .

Sommigen zijn in de voetbalwereld op een of andere wijze werkzaam geweest (voorzitter AZ / scheidsrechters wereld etc.).

Ook zijn er nog een aantal in de kermiswereld werkzaam geweest. Niet te vergeten de vele landbouwers en vissers in het verleden.

Zoals gezegd, veel heb ik gevonden maar veel valt nog uit te zoeken, met name de jongere generaties zijn nog nauwelijks vertegenwoordigd. Ik hoop daar ook in de toekomst de nodige aandacht aan te besteden.

Ik geloof dat ik hiermee de vraag waarmee dit artikel begint, voldoende beantwoord heb. Overigens trouwde een van m'n rechtstreekse voorouders Jan Schager in 1809 ook met een Koedijks meisje, n.l. met Antje IJfsen en via haar stam ik ook nog af van vele andere Koedijker families, zoals IJffs, Stam, Rus, Diepsmeer, Butter etc. Maar dat is een ander verhaal. M'n band met Koedijk is nu wel duidelijk.

Eventuele reacties of aanvullingen op dit artikel stel ik zeer op prijs.

Pieter Schager

Mauritskade 21

1814 JB Alkmaar

072-5110506

Historische Vereniging Koedijk